

ਮਾਨਯੋਗ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹਰਬੰਤ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ —ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1995 ਦਾ CWP ਨੰ. 8896

21 ਸਤੰਬਰ 1995

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227— ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994— S. 200(2)- ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਹਾਲਾਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਕਟ ਸਿੰਠਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਰਪੰਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਦ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੮)

ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ, ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੱਤਰ ਤੀਜਾ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 | ਪੰਚਾਇਤ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਡੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਾਜ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹਨਾਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ।

(ਪਰਾ 13)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਐਸ.ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸੀ .

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਏ.ਏ.ਜੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਵਾਈ. ਰਾਜੀਵ ਗੋਦਾਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

(1) ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 200(2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਇੱਥੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ* ਜੋ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

(2) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੱਥ ਹਨ: -

(3) ਹਰਬੰਤ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪਟੀਸ਼ਨਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪਿੰਡ ਦਾਤੇਵਾਸ, ਬਲਾਕ ਬੁਢਲਾਡਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਢਲਾਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਜਿੱਤੇ ਸਨ; ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 200(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾਤੇਵਾਸ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

(4) ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ, ਇੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1, ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾਤੇਵਾਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਲਈ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਧਾਇਕ ਅਰਸ਼ੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ "ਦਾਤੇਵਾਸ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਖਰਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ"। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

PjppJiyat ਦਾਤੇਵਾਸ. ਜੋ ਵੀ ਖਰਚਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(§) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 200, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"200. ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ। -(1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ,—

- (i) ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ
- (ii) ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ; ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (2) ਜੇਕਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੰਚਾਇਤ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ :

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

XX

XX

X :*

XX

XXI"

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ।

(8) ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 200(2) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ, ਤਦ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਆਰਡਰ, ਐਨਿਊਰ ਪੀ-1, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(9) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 99(1) ਅਧੀਨ *ਹਕੀਮ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (2) ਤਹਿਤ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ: -

“ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਜੇਕਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ

ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਲਈ ਗਰਾਂਟ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

(10) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।

(11) ਆਰਡਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) 1994 PLJ 206.

(3) 1994 PLJ 591.

(12) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਅਰਥ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(13) ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਏ j ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (ਸੱਤਰ-7) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਿੰਡ, ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਪੰਚਾਇਤ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਡੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਕੰਮਕਾਜ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਘੋਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ (ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਸਟ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500

Harbant Singh v. State of Punjab and others (Ashok.. Bhan, J.) 465

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

14J82 HC—ਸਰਕਾਰ ਦਬਾਓ* UT, CM.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ